



Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030

Horisontaalsete teemade peatüki ekspordi käsitlev alapeatükk

Kaupade jõudmine välisurgudele on üheks Eesti põllumajanduse, kalanduse, vesiviljeluse ja toidutööstuse konkurentsivõime ja püsiva arengu eelduseks. Ekspord võimaldab kasvatada müügimahtusid, saada mastaabisäästu ja kaitsta end koduturu kõikumise riskide eest. Ekspordil on potentsiaal ergutada innovatsiooni ja ettevõtete produktiivsust.¹ Riigi seisukohast on ekspord oluline, kuivõrd ekspord panustab sisemajanduse koguprodukti, elarvetulude ja tööhõive kasvu.

Eestis on head eeldused toidukaupade ekspordiks. Meil on mitmes sektoris kõrge isevarustatuse tase. Võrdluses teiste maailma riikidega on Eestis inimese kohta palju haritavat põllumajandusmaad, tugeva konkurentsieelise annab meile ka veeressursside küllus. Meie põllumajandust iseloomustavad kaasaegsed tootmisviisid ja tootlikud põllumajandusettevõtted. Eestil on tõhusa kontrollsüsteemi, kõrgel tasemel loomatervise ja -kaitse ning taimetervise ja -kaitse, rohke metsamaa ning kõrge õhu- ja veekvaliteedi tõttu puhas ja ohutu toidutoodang. Kuivõrd tarbijate ootused puhta toidu ja toidu tootmisega kaasneva keskkonnamõju suhtes on kasvavad, siis läbi positiivse kuvandi on see võimalik pöörata meie konkurentsieeliseks.

Globaliseerumise mõjul üha tihenev konkurents, kõikuvad tooraineturud ja uued ühiskondlikud ootused tarbitava toidu omadustele ja tootmisviisidele esitavad aga arvestatavad väljakutsed – kuidas suurendada eksportivate ettevõtete turujõudu, tagada nii tootjatele kui tööstustele suuremad ja püsivamad sissetulekud, ning kindlustada konkurentsivõimelisus ka kõige nõudlikumatel tarbijaturgudel. Arengukava meetmete kujundamisel on silmas peetud, et meie põllumajanduse ja kalanduse konkurentsieelised peavad ekspordi edu toetama ka 2030. aastal, ja et ekspordi uute väljakutsetega tegelemine eeldab laiapõhjalist ja terviklikku lähenemist alates järelevalvesüsteemist ja lõpetades ekspordi toetavate toetusinstrumentidega.

Oluline roll toidusektori ekspordi edendamisel on ettevõtete tugiorganisatsioonidel, kes suudavad koondada eksporditööre konkurentsivõime tugevdamiseks vajaliku koostöö algatamiseks ja pakkuda ettevõtete vajadustele vastavat ekspordialast tuge. Arengukava koostamisel on lähtutud põhimõttest, et mitmete ekspordi edendamise tegevuste puhul ettevõtete tugiorganisatsioonide, ega ettevõtete eneste tegevustest ei piisa. Riigil on oluline roll hea looma- ja taimetervisliku olukorra säilitamisel ja toimiva kontrollsüsteemi tagamisel, kuvandi loomisel, ettevõtete vahelise koostöö soodustamisel ning teatud ühiskonna seisukohast lisandväärtust omavate investeeringute toetamisel.

¹ Vt nt. Benkovskis, K., et al. 2017. "Export and productivity in global value chains: Comparative evidence from Latvia and Estonia", OECD Economics Department Working Papers, No. 1448, OECD Publishing, Paris; Criscuolo, C. et al. 2010. "Global engagement and the innovation activities of firms," International Journal of Industrial Organization, Elsevier, vol. 28(2), pages 191-202